

gjøre ved Forordningen af 29de Oktober 1794. Man har mig vitteligt, efter Lovgivningen nu ingen anden Udgang til Fred ligeoverfor Mennesker end den, som man selv kan skaffe sig. Foraauidt man kan gribe en Person paa Hegn eller Led, kan man mulkttere ham for 8 Stilling og trække Tvøien af ham, hvis han ikke betaler; men forøvrigt har man intet andet lovligt Middel til at skaffe sig Fred ligeoverfor Personer. Jeg har derfor foreslaaet, at optage en Paragraf i Lovforslaget, hvorefter der skaffes et Retsmiddel ogsaa imod Mennesker. Jeg har i denne Paragraf fastsat temmelig moderate Mulfter, idet jeg derhos har gjort baade denne Art af Ufred og Ufred af Kreaturer til Gjenstand for offentlig Paa-tale for saaledes at give de Vedkommende et Middel ihænde til uden stort Besvær at kunne faa Ufreden affraffet, medens jeg derimod naturligtvis har fordret Spørgsmaalet om Erstatning henvist til privat Søgmaal. — Der er endnu et Fredsspørgsmaal, med Hensyn til hvilket der ligeledes trænges til en Revision af Lovgivningen, nemlig Spørgsmaalet om Fred paa Veiene, idet de Bestemmelser, som man i saa Henseende har, ere dels mangelfulde, dels ufuldstændige. Jeg har derfor gjort dette Punkt til Gjenstand for et Ufsnit af nærværende Lovforslag, idet jeg har søgt at træffe de nærmere Bestemmelser, som i denne Retning ere fornødne. Jeg har fundet, at der ikke var nogen Grund til at behandle dette Punkt i et særligt Lovforslag, men har ment, at det omtalte Spørgsmaal var saa beslægtet med Markfreden, og at tildeels de samme Principer i den Grad maatte gjøres gjældende med Hensyn til samme, at det var hensigtsmæssigt at optage dette i selve det nærværende Lovforslag. Det Lovforslag, som jeg har den Ære at forelægge, er jo derfor ogsaa betitlet „Forslag til Lov om Mark- og Veifred.“

Jeg har endelig den Ære at forelægge Thinget „Forslag til Lov indeholdende nogle Bestemmelser om Raadigheden over Fæstebøndergods“. De Forhandlinger, hvortil dette Spørgsmaal gav Anledning ifjor, og navnlig den omhyggelige Behandling, som dette Thing lod

Samme vederfares, have gjort det til en Pligt for mig, iaar selv at forelægge et Lovforslag om Spørgsmaalet. Om nu end dette Forslag fremtræder i en noget forandret Stillelse, frå, hvad der forelæa i forrige Samling, saa er det dog min Tro, at det er det Thing i Samme vil gjenfinde de allerfleste af de Punkter, som da vare fremdragne, om end, som sagt, i enkelte Retninger noget modificerede, særlig i Sammentilgning med, hvad Udvalget her i Thinget havde foreslaaet. Jeg har, ligesom Udvalget da, begrændset mit Lovforslag til alene at angaa, om jeg saa maa sige, Godseierens Forhold til Fæstegods, forsaavidt dette Forhold er Gjenstand for Lovgivningens ubestridte Ordning. Jeg har saaledes forbigaaet ethvert Punkt, som kun angik Forholdet mellem den enkelte Fæster og Godseieren. Jeg har derhos indfrænkset mig til at søge at hævde det, som jeg har fundet nu i Virkeligheden at være den gjældende Lovgivnings Bestemmelser, om end disse ved Uklarhed og tildeels ved Ufuldstændighed have kunnet tilstede en Anvendelse, som jeg for mit Vedkommende ikke kan anse for overensstemmende med den Ånd og Tanke, som gaar igjennem hele Fæstelovgivningen. Jeg er iøvrigt ved at undersøge hele dette Spørgsmaal bleven staaende ved, at den Begrændsning af Godseierens Raadighed, som Lovgivningen har indført, væsentlig gaar i tre forskjellige Retninger. Den første er den, at Godseieren ikke ubetinget har Frihed til at omdanne sit Fæstegods, saaledes som det behager ham, ligesaa lidt som andre Folk have Lov til at omdanne deres Eiendomme efter eget Tykke. Den anden Begrændsning er den, at han ikke ubetinget og frit kan disponere over Fæstegodset, som han vil — den saakaldte Fæstepligt —, og den tredje Begrændsning, som altid har været strengt overholdt, er endelig den, at han ikke maa indtage Bondejord under Hovedgaarden. De Herrer ville finde, at jeg i mit Lovforslag har holdt disse 3 Rækker af Begrændsninger ude fra hinanden, og jeg har gjort dette, fordi det under mine Overvejelser af hele Spørgsmaalet er blevet min Overbevisning, at Meget af den Usikkerhed og af den Forvirring,